

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 20. ANULU XVIII.

Sabiu, in 8/20 Martiu 1870.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

ru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prin. si fieri straine pe unu 12 pe 1/2 anu, 6 fl. v. a.

Inscrisurile se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru o treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Procopiu,

din mil'a lui Dnmnedieu episcopulu diecesanu alu Aradului, Oradii-Mari, Ienopoliei si alu Halmagiului; precum si alu partiloru adnecate din Banatulu Temisianu.

Inbitului cleru si poporu eparchiale daru si mila dela Dnmnedieu Tatalu si Domnulu nostru Iisusu Christosu!

Dupa ce in sensulu dispusetiuniloru statutulu organicu alu bisericeii nostre greco-orientali romane din Ugari'a si Transilvani'a mai in tote locurile au pasitu in vierta noulu organismu bisericescu in partile inferiori noulu organismu eparchiale nostre, — avendu in vedere §§. 89. si 90. ai statutulu organicu, cu acest'a convocandu primulu sinodu anuale alu eparchiile nostre adadane la loculu diocintiei nostre episcopesci, adeca la Aradu, pre Duminec'a Tomei a anului curinte, carea cade pre 19. Aprile a. c. calend. vechiu.

Sinodulu acest'a eparchialu se va compune dupa statutulu organicu sub presiedinti'a nostra din 20 de preoti, si din 40 de mireni alesi si acreditati de catre clerulu si poporul eparchiale, si va avé a se apuca de acele afaceri, cari dupa §. 96. statutulu organicu se tienu de competinti'a sinodulu eparchiale.

Pentru efectuirea alegerei membriloru acestui sinodu eparchiale, dupa chipuel'a consistoriulu nostru diecesanu, cu bagare de sema la dispusetiunile statutulu organicu, eparchi'a nostra aradana e impertita in 20 de cercuri electorali, si la fiesce care cercu e denumitu cate unu comisariu consistoriale din cleru si altulu din mireni, pentru conducerea si respectiv scrutinaarea alegeriloru.

Impartirea sumaria a cercuriloru electorali se alatura la cerculariulu presinte, pre langa anumirea comisariulu consistoriale, si a loculu centrale de alegere; iera distribuirea comunitatiloru singuratice in cele 20 de cercuri, se tramite de osebi respectiviloru protopresviteri pentru notificare ulterioare, totodata si comisariulu consistoriale pentru a loru directiune.

In cele ce se tienu mai de aproape de alegerea membriloru sinodulu eparchiale, cu privire la dispusetiunile statutulu organicu, suntu de a se observá urmatóriele:

1. Protopresviterii cu tota grabirea voru publica cerculariulu acest'a alu nostru, si voru nota la fiesce-care comunitate cerculu electorale, de care aceea se tiene.

2. Preotimea parochiale indata dupa primirea acestui cerculariu in Duminec'a cea mai de aproape va pune si va publica in biserica unu terminu pentru tienera sinodulu parochiale estraordinaria, in care voru sa se alega membrii mireni ai sinodulu eparchiale. — Terminulu acestui sinodu parochiale nu póte fi mai amanatu decatu pana in 22. Martiu a. c. calend. vechiu; dara trebuie sa fia publicatu mai nainte de tienera lui celu putienu cu 8 zile, adeca mai multu pana in 15 Martiu calend. vechiu.

3. La terminulu defiptu si publicatu dupa punctulu 2 in fiesce-care comunitate se aduna unu sinodu parochiale estraordinariu pentru insu-si actulu alegere, unde cá alegatori au locu toti acei'a, cari dupa §. 6 alu statutulu organicu suntu calificati de membri ai sinodulu parochiale. — Sinodulu acest'a se constituie astfelu: Ca alegatorii si—alegu unu presiedinte, doi barbati de incredere si unu notariu.

P. Purcediendu sinodulu la alegere, fiesce-care alegatori votéza deodata pentru doi deputati mireni, pre cari fi socotea fi mai apti de membri ai sinodulu eparchiale, fia acei'a din comun'a lo-

cale, ori din alte locuri. — Votisarea acest'a e publica, adeca cu graiu viu; déca inse postescu 20 de alegatori, póte fi secreta, adeca prin siedule; inse aclamarea nici decum nu are locu, pentru ca rezultatulu vine de a se combiná dupa numeru cu voturile celoru-lalte sínóde, ce se tienu de acela-si cercu.

5. Despre alegerea intemplata in fiesce-care sinodu parochiale se face protocolu, in care se scriu tote voturile dearondulu cu nomele votisatorulu; iera déca votisarea au fostu secreta: la protocolu se alatura siedulele, care contienu voturile.

6. Terminandu-se alegerea in sinodulu parochiale, actulu se incheie, rezultatulu se constatéza si se publica in fiint'a de fatia a alegatoriloru; apoi actulu se subscie prin presiedinte, prin barbati de incredere si prin notariu; se sigiléza cu sigilulu parochiale séu cu alu presiedintelui, ori a vre-unui'a dintre barbati de incredere, si dupa tote aceste se preda barbati de incredere, cá la timpulu seu selu duca la comisariulu consistoriale.

7. La ocasiunea acestei alegeri, alegatorii pentru ast'a prim'a data se voru consultá despre specele membriloru sinodulu eparchiale, si voru decide, cu cáta suma sa concurga respectiv'a comunitate bisericesca la acoperirea acelor'a.

8. Luni in septemán'a a 6-a a paresimiloru, adeca in 30 Martiu vechiu, a. c. toti barbati de incredere ai sínódeloru parochiale se voru aduná la loculu centrale alu cerculu electorale, aducandu cu sine protocólele elatorali sigilate precum s'au spusu mai susu. — Acolo apoi sub presiedinti'a comisariulu consistoriale mirenu voru formá unu colegiu de scrutiniu, si voru alege unu notariu pentru ducerea protocolulu.

9. La actulu scrutiniulu in presinti'a tuturor membriloru de incredere se defacu prin comisariulu protocólele electorali; se citescu acele cu voce inalta, numerandu-se voturile si inscriidu-se in protocolu.

10. Acei doi individi, cari au capetatu mai multe voturi, numai decatu se prochiama de deputati, si se provedu cu credentionale. — In casu inse, cându doi séu mai multi au asemenea voturi in majoritate facia cu altii: intre densii decide sórtea esecutata de locu in faci'a loculu.

11. Atátu protocolulu colegiulu de scrutiniu, catu si credentionalele se subscie prin comisariulu consistoriale si prin toti cei-lalti membri.

12. La terminulu atinsu in punctulu 8, adeca Luni in 30 Martiu vechiu, a. c. toti preotii unu cercu electorale se aduna la loculu centrale alu cerculu, si acolo sub presiedinti'a comisariulu consistoriale preotiescu si—alegu doi barbati de incredere si unu notariu; apoi numai decatu purcedu la alegere, carea se efectuesce séu prin votisare publica, séu la cererea unei tertialitati a alegatoriloru, prin votisarea secreta. — Acel'a, care au intrunitu majoritatea voturiloru, se prochiama de deputatu, si se provede cu credentionale subscise prin comisariulu, prin barbati de incredere si prin notariu. Despre actulu alegerei se face protocolu subscisu ca si credentionalele.

13. La casulu acestei prime alegeri, comisariulu consistoriale ai fiesce-cáru'a cercu, si adeca celu preotiescu si celu mirenu, dupa o contielegere intre sine, aduna la olalta preotimea cu barbati de incredere ai tuturor sínódeloru parochiale in dnu'a atinsa sub punctulu 8 si 12, si se consulta despre specele necesarie pentru membrii sinodulu eparchiale, aducendu in curatu: Cu cáta suma concurge intre-gulu cercu electorale la acoperirea acelor'a, si facandu de locu cele de lipsa pentru provisiunea deputatiloru.

14. Comisariulu consistoriale preotiescu si mi-

reni despre rezultatulu alegeriloru facu notificare oficiosa la consistoriulu eparchiale, prelanga substernerea protocóleloru, atingendu si intrebarea speselor, dupa cum s'au decisu in conferinti'a mista mentionata sub punctulu 13; iera credentionalele le preda deputatiloru alesi.

15. La casulu impedecei vre-unui'a comisariulu consistoriale, de cumv'a de aici nu se va fi facutu alta provisiune, — respectivii alegatori, séu barbati de incredere mireni suntu autorizati a alege dintre sine unu locutiinte alu comisariulu consistoriale, care va indeplini tote cele ce se tienu de provinci'a dnu'i comisariulu consistoriale.

16. Deputatii, cari voru fi alesi din cleru si dintre mireni, suntu poftiti a avé in vedere terminulu sinodulu eparchiale, espusu la inceputulu acestui cerculariu, si a fi pregatiti pentru o comorare de mai multe zile in agendele sinodali.

Facendu dar' aceste cunoscutu iubituulu cleru si poporu eparchiale, poftimu pre toti si pre fiesce-care: cá totu insulu in sfer'a activitati se se conluere din tote poterile la grabnic'a efectuire a dispusetiuniloru acestor'a, prin cari dorimu a vedé realizatu cátu mai curendu in tote gradurile statutulu organicu alu bisericeii nostre nationali.

Datu din siedinti'a consistoriale tienuta in Aradu, in 19 Februariu vechiu, 1870.

Procopiu I v a c i c o v i e i u, m. p. episcopulu Aradului. *)

Eveneminte politice.

Deputatii nationali dela diet'a din Pest'a, cetimu in „P. Ll.“, dinpreuna cu stang'a estrema, au formatu unu comitetu, carele se elaboreze unu proiectu de lege pentru nationalitati. Scirea acest'a nu ni o a inpartasitu nimenea dintre romanii de acolo pana acum, nice pre cale privata nici prin mijlocirea vre unu organu nationalu din cele ce aparu acolo in locu, si asia pana se aflamu mai lamuritu ceva despre ea, o comunicamu numai cá o scire simpla.

Intre partid'a bestrana si juna a cechiloru a eruptu o certa, carea atrage atentiunea publica si afara de cercurile asiá dicendu domestice a le cechiloru. Partid'a juna este pentru principie liberele-constitutiionale, precandu cea bestrana este pentru idei clericale-feudale. Cestei din urma nu i aru pasá multu si de o reactiune, numai sa-si védia realizata dorinti'a de a ajunge la guvernulu.

Diaristic'a, ce se afla la dispusetiunea partid'e bestrane nu crutia cu nimic'a pre cea juna; cea cauta a aduce in desereditu pre cest'a; se intielege ca nici cest'a nu remáne ortacei sele datorita.

Caracteristicu pentru situatiunea de acum este ca „Osten“, carele lu vedemu ca a aflatu intrare pre la multi romani, lauda in o corespundintia din Moravi'a pre contele B e l c r e d i, fostulu ministru alu tempulu de transitiune. Feudalulu incepu, se vede, a se miscá. Despre ei putemu fi siguri ca mergu cu ultramontanii clericali mána in mána. Dara cum de elementele aceste se intálnescu cu elemente „democratice“, cum e Osten si alte de acestu soi, — ne viné mirare.

Din R o m a n i ' a nu mai scimu ca ce se intempla. Déca amu face unu resumatu dupa diu-rialele de acolo, horrible dictu, aru trebá sa credem ca tota politica se conduce de t r a d a t o r i. Asia si tratéza celu putienu diu-rialele recepocu barbati de partida. Ceea ce cu durere intielegemu de acolo este, ca fratii nostri de acolo totu scriu la legi si constitutiuni, dara cându mai sa le gate, le stergu iera séu le intrerumpu si le lasa negat'a cá sa incépa altele, si la unu sfersitu numai ajungu.

*) Impartirea sumaria a cercuriloru electorali se afla pre pagin'a urmatória. R.

Conspectulu sumariu.

alu cercurilor electorale infiintate in eparchia aradana pentru alegerea membrilor sinodului eparchiale.

Nrul cercului	Numele de alegere si de scrutinu	Loculu centrale	Cercul se compune din		COMISARIU CONSISTORIALE	
			Protopresvite ratulu	Co- mune	Suflete	PREOTIESCU
A) In partile Arado-Zarandane: (Cercuri 8 ; comune 185 ; suflete 216,853.)						
1.	Aradu	Aradu . .	10	27,306	Protopresviterulu Ioanu Ratiu.	Vice-comitele comit. Sigism. Popovicu
2.	Radn'a	Aradu . .	4	6,667	Protopresviterulu Iosifu Belesiu	Advocatulu Ioanu Popovicu Dessanu
		Totvaradia . .	25	21,661		
			de totu	29	28,328	
3.	Világosiu (Siri'a)	Világosiu . .	16	27,078	Administratorulu Protopresviterale Nicolau Beldea.	Assesorulu trib. j comit. Emanuilu Missiciu
4.	Giula Ghitighazu	Aradu . . .	4	4,032	Protopresviterulu Petru Chirilescu	Judele cercuale Dividu Nicór'a
		Chisineu . .	11	21,633		
			de totu	15	25,665	
5.	Chisineu	Chisineu . .	17	28,983	Assesorulu consistoriale Moise Bocsianu.	Advocatulu Alesiu Popovicu
6.	Borosineu	Chisineu . .	2	3,174	Protopresviterulu Ioanu Pap.	Advocatu Demetriu Bonciu
		Világosiu . .	8	13,121		
		Borosineu . .	3	5,373		
		Buteni . . .	10	7,403		
			de totu	23	28,071	
7.	Buteni	Borosineu . .	25	14,020	Protopresviterulu Andrei Machi.	Judele cercuale Teodoru Halicu
		Buteni . . .	16	14,962		
			de totu	41	28,972	
8.	Halmagin	Halmagi . .	34	22,450	Protopresviterulu Ioanu Groz'a	Substit. vice-cumite Ioanu Motiu
B) In partile Biharene: (Cercure 6 ; comune 294 ; suflete, 186,246.)						
9.	I. Oradea -Mare (partea de susu.)	Oradea-Mare	15	8,623	Presied. consist. protopr. Simeonu Bic'a	Perceptorulu primariu comit. Michailu Stup'a
		Lunc'a . . .	28	12,887		
		Papmezeu . .	18	9,079		
		de totu	28	30,589		
10.	II. Oradea- Mare (partea de josu.)	Várad- Ve- lence	61	30,622	Protopresvit. Gavrielu Neteu	Fiscalulu consist. Teodoru Lazaru
		Pes- tesiu	50	32,103	Protopresviterulu Ioanu Fassie	Advocatulu Stefanu Borosiu
12.	Tinc'a	Oradea-Mare.	20	17,966	Protopresviterulu Iosifu Marchisiu	Advocatulu Georgiu Rozván
		Beliu . . .	27	14,803		
			de totu	47	32,769	
13.	Beinsiu	Oradea-Mare	7	5,774	Protopresviterulu Georgiu Vasileviciu	Judele prim. cercuale Georgiu Borh'a
		Papmezeu . .	13	6,104		
		Beinsiu . . .	18	10,954		
		Mediadu . . .	21	8,341		
			de totu	50	31,173	
14.	Vascou	Beinsiu . . .	33	19,046	Protopresviterulu Petru Sabou	Judele cercuale Lad. Lazaru
		Meziadu . . .	17	9,944		
			de totu	50	28,990	
C) In partile Bantice: (Cercuri 6 ; comune 124 ; suflete 142,052.)						
15.	Timisior'a	Timisior'a	19	22,846	Protopresviterulu Meletiu Dregiciu	Dr. Paulu Vaseci
16.	Ving'a	Timisior'a . .	10	12,005	Assesorulu Const. Petru Anc'a	Fiscalulu Consist. Atanasiu Ratiu
		B.-Comlosiu . .	2	4,693		
		Lipov'a . . .	5	6,072		
		Monastirea Hodosiu . . .	1	868		
			de totu	18	23,916	
17.	B.-Comlosiu	B.-Comlosiu	10	23,635	Protopresvit. Vicent. Sierbanu	Advocatulu Vicentiu Bogdanu
18.	Lipov'a	Lipov'a . .	24	23,915	Protopresvit. Ioanu Tieranu	Advocatu Georgiu Fogorasiu
19.	Chiseteu	Timisior'a . .	3	4,559	Protopresvit. Constant. Gruiciu	Proprietariulu de Chochesiu Teodoru Pap
		Hassiasiu . .	16	19,408		
			de totu	19	23,967	
20.	Birchisiu	Lipov'a . . .	19	15,298	Assesorulu Consistorialu Parteniu Gruescu	Proprietariulu de Capelnasiu Dr. Aelcs. Mocioni
		Hassiasiu . .	15	9,036		
			de totu	34	24,344	

Suma totale : cercuri 20 ; comune 603 ; suflete 545,151

Aradu, 19. Februaru, 1870.

Consistoriulu eparchiale aradana.

Diet'a Ungariei.

In sedinti'a din 9 Martiu presinte, dupa finirea formalierolo, notariulu casei magnatiloru nuntiulu, referitoriu la curtea de comptabilitate. Se trece apoi la ordinea dleii, la care sta desbaterea despre bugetulu ministeriului pentru aপরeraa tieriei.

A. Mednyánszky afla in conclusiunile majoritatiei, privitorie la pensiunarea honvediloru o calcare de cuventu si loialitate si-si esprime speranti'a ca stang'a, candu va deveni majoritate va delaturá erórea acést'a.

P. Térey dice ca natiunea e datória a aretá recunoscintia ministeriului Andassy, pentru reusirea cu legea honvediloru. Densulu polemizeza apoi contr'a lui Ivánca si Clementisz.

L. Macray tiene honvedii de unu protestu alu libertátiei contr'a absolutismulu si alu tyraniei si pretinde din caus'a acést'a spriginirea loru.

L. Papp se plánge ca nici unu generalu din 48 nu functioneaza in armat'a honvediloru si ca presedintele min. n'a fostu numai nedreptu la denumirea chargeloru ci ca a procesu chiaru fára planu asiá incátu numai nepotismulu si necapacitatea a fostu considerata la ocuparea chargeloru.

E. Simonyi accentueza insemnatatea demilitarisárei confiniulu militariu si imputa regimulu, ca a procesu pré cu putiera energia in afacerea acést'a. Densulu primesce preliminariele de basea pentru desbaterea speciale.

Mai vorbescu Fr. Podmaniczky si Kerkápoly cestu din urma combata afirmáriu lui Ivánca, Papu, si Clementisz.

Cas'a primesce dupa acestea preliminariele de basea pentru desbaterea speciala.

Asemenea se primesce propunerea comisiunii financiale privitoria la meliorarea lefeloru pentru oficerii honvediloru.

La 3 óre se incheie sedinti'a.

In sedinti'a din 10 Martiu se predau dupa cetirea si autenticarea protocolulu din sedinti'a premersa unele petitiuni, care se tramita comisiunii respective.

La ordinea dilei sta desbaterea speciale despre bugetulu ministeriului pentru aপরeraa tieriei.

Titul'a prima „administrarea centrale“ e preliminata cu 249,000 fl.

G. Klapka imputa regimulu pentru numarul celu enormu alu amplotiloru dela acestu ministeriu si propune, ca 25,000 fl. sa se subtraga din disulu preliminarie spre infiintarea unei scóle de honvedii.

Secretariulu de statu Kerkápoly recomanda votarea preliminariei si afirmá ca numarul amplotiloru din acestu ministeriu e inca pré micu.

Majoritatea camerei respinge amendamentul lui Klapka si voteza preliminariele fára stergere.

Titul'a 2 „comand'a generale“ se voteza conformu propunerei comitetulu financiaru cu 34,000 fl.

Titul'a 3 „comandele districtuale“ provóca o desbatere mai lunga, la care iau parte Ivánca, Tisza, Kerkápoly, Györfy, presedintele min. Andassy, Csernatony, referentulu Bitto, Péchy, Czathmáry C. Ernst.

G. Varady se plánge, ca districtele honvediloru nu suntu impartite conformu legei.

Miletics imputa regimulu ca a denumitu pré pucini serbi de oficeri la honvedii.

Presedintele ministriloru denéga acést'a si se mira de impregiurarea, ca asiá de pucini serbi au aspiratu la posturi de oficeri in armat'a honvediloru. Sedinti'a se incheie la 2 1/2 óre.

In sedinti'a din 11 Marte anuncia presedintele, dupa autenticarea si cetire protocolulu, mai multe petitiuni incurse, care se tramita comisiunii respective.

I. Szaploneza y interpeléza pre ministrulu de instructiune ; in o comuna din comitatulu Maramuresiulu au dechiaratu locuitorii, constata-tori din románi si jidóvi, in urm'a unei contielegeri, scóla confessionale de scóla simultana. Inspectorulu scolaru a nulificatu inse conclusulu respectivu alu comunei, in intielesulu unei ordinatiuni ministeriale, care nu concede straformarea scóleloru confessionale in simultane, fára invoirea respectivulu oficialu bisericescu ; si asiá intréba pre ministrulu : cum voiesce a aduce in consonare acést'a ordinatiune cu §. 26 d. a. leg. 38 an. 1868, care

dechiara expresu, ca fia-care comuna 'si póte libera straformá scól'a confessiunale in simultana ?

Interpelatiunea se tramite ministrului.

Camera trece apoi la ordinea zilei, la care sta continuarea desbaterei despre bugetulu ministeriului pentru aপরার tierci.

Se cetesce titlu'a 5 „pensiuni“ preliminarata cu 4000 fl.

Referentulu pledéza pentru primirea acestei titule; notariulu cetesce proiectulu de conclusu a lui I v á n c a = V a r a d y privitoriu la ajutorarea respective pensionarea veteraniloru honvedii din 1848, a veduveloru si orfaniloru lor.

Fr. D o m a h i d y recomanda, apelandu la simtulu casei, primirea proiectului.

Saru conveni ca tóte partitele sa fia asemenea insulfite de un'a si aceea-si pietate, de óre ce representanti'a patriei avemu de a o multiami numai lupteloru ce honvedii din annu 1848 a luptatu.

S: G a j z o g o se pronuncia contra propunerei. Candu saru primi propunerea, aru trebui de o parte sa se ingreueze poporulu cu contributiune mai mare (sgomotu) de alta parte s'aru aprinde i é r a - s i u r ' a s i r i t a t i u n e a ce a produsu in 48 lupt'a intre nationalitati. (Sgomotu mare) Promissiunea legislativei in cestiunea acést'a nu e deobligatoria pentru legislativ'a presinta (la stang'a fórté mare sgomotu.)

(Va urmá.)

Revista diuarristica.

Unu telegramu din Pest'a ni spune ca „Magyar Ujság“ a publicatu o epistola a lui Kossuth, prin carea provóca pre unguri la resturnarea acordului séu complanárii din 1867; in privinti'a acést'a spune Kossuth magiariloru sa nu se conturbe de amenintiárele nimenui, ci fára de nici o temere sa nisúiesca ce lu putienu dupa un i u n e a p e r s o n a l e, pentru ca acést'a o potu cástiga.

„Osten“ are o scire din Belgradu, dupa care Lu'ca Vuca Lovici capitanulu herzegoviniannu a fostu provocatu din partea unui patriotu italianu (se dice ca acést'a aru fi M a z z i n i), cá in primavéra sa se puna in fruntea resculárii din peninsul'a balcanica. Luc'a inse a respunsu, ca pána candu diplomati'a din Europ'a apuséna crede ca trebuie sustienutu imperiulu turcescu in form'a sea de acum si se teme de emancipare crestiniiloru, cu tóte ca autonomi'a R o m a n i e i si a S e r b i e i arata ca nu are dreptu a se teme, nici nu se puté cugétá nimenea la o resculare carea se aiba succesu.

Cu privire la cele ce se intempla in Romani'a estragemu mai antáiu unu articulu relativu la inflointi'a ce o are numele Alesandru I. C u z ' a in Romani'a.

„Trompet'a Carpatiloru“ ni o descrie acést'a in urmatoriu articulu intitulatu: „Binele ce face Cuz'a Voda.“ Eata ce dice:

„Suntu ómeni predestinati a face bine si in viétia si dupa mórté, si cu presenti'a si cu absentia lor.

„Unu asiá omu, la noi, a fostu Voda Cuz'a.

„Presentu, a maritu, a inavulítu, a inaltiatu tier'a, a nivelatu societatea si a plántatu adáncu libertátile cari nu se mai potu smulge.

„Absentu, face pre desinchiati sa se astimpere, sa-si bage mintile in capu.

„Credemu cu taria ca omulu care face mai multu bine astadi tronului Romani'e si dinastiei bunului nostru principe constitutionale este Voda Cuz'a: goga, Hannibal la pórtá!

„Sa nu fi fostu Voda Cuz'a la Vien'a, aprópe de Dunare, se mai fi vedutu pre februaristi albi si rosii, rosii si albi, cum aru fi mai intinsu de picioréle tronului: ce mai doléntia din partea albiloru! ce mai proclamatiuni republicane din partea rosiloru!

„Déra, cu Cuz'a prin vecinatate, cu afurisiti de cusisti cari facu cu degetulu, albi si rosii, rosii si albi, 'si-au bagatu toti piciorulu intrunu papucu si nu mai sufla cléncu de vre-o cate-va zile incóce, de candu mai alesu s'a cam intéltu vorb'a de Cuz'a.

„Acést'a se simte si ingazetele lor si in limbagele lor si in comitetele lor prin mahalele; si la balulu din urma dela palatu, Sámber'a trecutá, totu capii februaristi albi, rosii, negri, fistichii, erau toti in peru, tromba in trécatulu principeloi Carolu in atitudini fórté respectuóse si cu reverentia pána a atinge fruntea de genuchi. Au lasatu toti budaris-

mosulu la o parte au lasatu toti nasulu in josu si s'au facutu ómeni de omenia.

„Asiá vedi; asiá se cade! Sa ne adunámu toti in giurulu tronului patriei nóstre si sa spriginimu starea actuala, prim'a dinastia cu tóta sinceritátea si vointi'a nóstra, pentru ca, cá planta exotica la noi, are trebuintia de multa ingrigire pána sa prindia radecine, pána sa se aclimateze si sa póta dá fructu.

„Eata déra in ce chipu, si de departe, Voda Cuz'a face bine patriei lui. Eata in ce chipu, numai cu numele, lui, smeresco pre cei trufasi, in-tieptiesce pre cei smintiti, intaresce tronulu si dinasti'a.“

Alegerea lui Cuz'a la Mehedinti a adusu cu sine, cá sa se discute in diuarriele din Romani'a impregiurári de pre tempulu domniei lui Cuz'a.

Eata ce aflámu la altu locu in „Tromp. Carp.“ si in privinti'a acést'a:

„Déca resumámu bine articulu jurnalului Terra, desbracádu-lu de tóte, credemu ca se reduce la dóue lucruri: Imputare de calcare de juramentu, de calcare de conventiune, si imputare de imoralitate a actului din 2. Maiu.

Povestea Popii:

Unu preotu se vedea amenintiatu de o calcare de talhari. Elu vede ca vinu negutiatorii contra lui si vinu cu nepesarea care le o da increderea, ca pop'a nu da cu pusc'a, pentru ca se scie ca preotulu, dupa lege, nu-i este ertatu sa omóra nimic'a. Veniau dara contra lui tromba fára nici o temere. Candu s'au apropiatu de densulu elu a intinsu puse'a si a luat'o la ochiu.

Negustorii au strigatu d'o-data:

—Nu dá, popo, ca nu mai slujesci!

I é r a p o p ' a a i n t r e b a t u :

—Dara daca veti da voi mai slujescu?

Nu Voda-Cuz'a a calcatu conventiunea, ci poporulu románu: Munteni'a intréga prin representantii ei, cari au alesu pre alesulu Moldovei.

Dupa acést'a boerii munteni, cari erau singuri representanti ai natiuni pre atunci, au inceputu indata a se revoltá contra decisiuni poporului si contra faptei lorú chiar, nascocindu felurimi de pedice domniei: refusuri de budgete, intrige pre la consuli, doleantie, jalbe pre le Pórtá sa nu se confirme alegerea! Alegerea s'a confirmatu, intrigele n'au incetatu; sistematicesce refusu de budgete, ministeriulu datu in judecata; ministerulu s'a acuitat; guvernulu mergea si cu budgetele nevotate. Adversarii alesului natiunei se declara acum in coalitiune pre facia si formidabile. Representatiunea nationale restrinsa, afacere de familia, pune pre rosii inainte, bravi in dispositiunea celoru d'antáiu cari li chiama, si tinu cu picioru fermu reactiunea, chiar in cele prescise in conventiune, si inca si chiaru stipulate in tractatulu din Paris, dintre cari numimu numai un'a, imbunatatirea sórtii plugarului.

Caderea érá organizata, pregatita; se ascépta numai momentulu oportunu ca sa se pronuncie. Consulii superbii incuragiau despartirea principateloru prin incuragiarea coalitiunii contra alesului ambeloru tieri. Se striga de pre tribun'a adunárii: — „Nici o palma de pámánu!“ si prin acea faimósa demissiune precursóre cadérii, se facea recuisitorulu Domnului si se repeta osind'a lui la incheierea fie-cáruí paragrafu prin: „Mari'a Ta ai refusat.“

In acést'a stare de lucruri, candu caderea érá sigura, candu recuisitorulu érá fáctu si osind'a hotarita, potea óre acelu omu, care simtia missiunea providentiale intr'isulu, s'a ascepte molaticu, pre scrupululu juramentului conventionalu, seversirea actionii celoru ce calcase juramentulu lorú? Trebuia elu sa ascepte pacificu executarea calcátoriloru de juramentu de téma sa nu calce si elu pre alu lui? séu s'a dice ca pop'a „déca n'oiu da eu si voi asceptá sa dati voi mai slujescu?“

Eata in pucine vorbe, si acést'a numai pána candu vomu potea sa respundemu la acúsári seriose si formulate asupra calcárii juramentului conventionalu afu lui Voda-Cuz'a; eata preliminaréle nóstre pre facia, date anticipatu chiar, asupr'a primei acúsatiuni de calcare de juramentu, de calcare de conventiune.

„Romanulu“ din 28 Februaru in revista sea politica, cu privintia la intarirea lui Cuz'a de deputatu alu camerei, folosesce o discutie din camera atingátoria de bugetotu militariu si se exprime asiá:

S'a disu de tier'a intréga, de tóta Europa si chiaru de cátra cei mai necliatiti servitori ai lui

Voda Cuz'a, ca 11 Fevrueriu a fostu triumfulu moralitáti asupr'a imoralitáti, alu virtutii asupr'a vitiului, si prin urmare alu re'nvierii nationalitáti románe.

Si abiá unu anu guverná Dumitru Ghica, Hamalu, Boerescu si Geambasiu, si éca ca ieri, in camera, d. generaru Florescu dise ca 11 Fevruariu este:

„Pe acvil'a romána
Unu negru velu intinsu.“

Si Camera 'ntari, scuduindu-se de aplause si numai patru voci protestara!

Fostulu Domnu Cuz'a dise totu ieri in camera, cu petinu naintea d-lui generaru Florescu:

„Camera deputatiloru a intáritu votulu cu care me tramite in representatiunea tierci...“

„Scumpu imi este a vedea in votulu seu si a lui intárire ca tier'a, in a sea neatárnare, scie a-si reversa dreptatea asupr'a urei si a orbirei patimiloru.

„Tier'a si camera au doveditu ca n'a uitatu binele ce amu fáctu si totu crede ca, de departe séu d'aprópe, nici o inconjurare nu-mi póte stringe adánc'a dorintia d'a o vedea fericita si 'nflorita.“

Sa se bage de sém'a ca principele nu vorbesce in manifestulu séu de cátu odata, si fórté tardiu de colegiulu care l'a alesu; pan' aci elu spune mereu ca camera deputatiloru l'a intariu de representante alu tierci, ca tier'a si camera a doveditu ca n'a citatu si totu crede, etc. Si d. generalu Florescu esplica indata in camera cuvintele principelui:

„Fára 2 Maiu nu se improprietarian satenii.

„11 Februaru este unu doliu.“

In altu locu enaréza dupa „Informatiunile bu-curescene“ urmatóriele:

„Voda-Cuz'a si'au facutu sigilulu seu astufeliu: La drépt'a si la stang'a unei urne este unu moldovenu si unu monténu. De asupr'a urnei corón'a princiará, sub care se afla datele 5 si 24 Februaru. D'asupr'a corónai o banderola cu inscriptia: „vox populi, vox Dei!“

Pre aceste le comentéza „Romanulu“ asiá:

„Asiá déra Voda Cuz'a spune ca alegerea sea dela 1859 a fostu facuta prin vocea lui Dumnedieu, adeca a poporului, si d. generalu Florescu esplica, si camera, in a ei majoritate, incuviintéza ca 11 Fevruariu na fostu vocea poporului, n'a fostu vocea lui Dumnedieu, ci intriga, calomnia si ura a cincii siese individi.

Voda Cuz'a spune in manifestulu seu cátra camera, si generalulu Florescu repeta si esplica ca „fára lovirea de státu“, fára violarea legiloru si spergiararea juramentului facutu de cátra capulu statului, „nu se improprietarian satenii.“

Principele Cuz'a spune ca natiunea a recunoscutu bine-facerile violárii legiloru si ale spergiarului si le a interitu din nou, „in a sea neatárnare.“ Generalulu Florescu spune in aceia-si di, si majoritatea camerei apróba, ca, 11 Februaru n'a fostu „vocea poporului in a sea neatárnare“ si n'a produsu pentru natiune de cátu „unu doliu.“

B r a s i o v u 3/15 Martiu. 1870.

Suntu multe afaceri pre aici pre la noi, cari intereséza si pre publiculu de dinafar'a capitalei nóstre comerciali. Dara mi se pare ca noi credemu, ca la ce se le mai scie si cealalta lume, carea exista afara de Brasiovu? si asiá se nu credeti cá aru fi indiferenti'a séu cum o mai numescu unii mai necárturari nepesarea, carea impedece corespundintiele de aici, ci e acea natura economico-cruatiaric, dupa sistem'a cárei noi amu tiené totu pentru noi, si déca cuiva i trebuie se scie ce facemu noi, vina si se véda, ca calea i sta deschisa.

Pána candu o parte din publicu o va puté face acést'a pre aripile invaporatei locomotive, candu va puté veni se véda ce se intempla pre la noi; aveti bunetate a primí pre calea drumuriloru celoru desfundate, ce in trei zile credu ca inlesnescu ajungerea unei corespundintie pána la Sabiu, cátu de cátu ceva, despre afacerile comunali in comunitatea Brasiovului.

Eri sér'a fú vorb'a de asiediarea contributiunei. Se observase ca unii se pré incarca, pre candu la altii le vine pré pre usioru cu contributiunea. Spre a allá si in privinti'a acést'a o egsia indreptatire si cá sa nu se afle nimenea vatematu, ca se ignoreza de cátra comuna punenduse in stare de a nu-si poté exercitá drepturile sele de cetatiénu si patriotu bunu, — s'au alesu doi membri din comitetulu comunalu dreptu comissiune. Romániu au d e r i t u se aiba

in comisiunea acést'a unu membru din sinulo loru, ba in un'a din siedintiele de mai nainte se si propusese unulu si anume dlu N. C i u r c u. La alegerea acestei comisiuni inse dlu C. a ramas in minoritate cu unu votu si asiá membrulu român cadu. Eh, acum unii se vaiera de intemplantia acést'a, cá de o perdere pentru románi, cá cându nu totu sasii aru fi ingrigitu de noi se platimu si pâna acum, si óre s'a plânsu vre unulu dintre románi ca nu a platitu destulu? Eu credu ca nu. Apoi fára de aceea concetatiunii nostri au tocm'a se repareze o greșiela din trecutul celu mai própsetu. Ei, cându au facutu listele alegatoriloru, pre multi de ai nostri li uitasera ca platescu atát'a, cátu se cerea pentru cá se fia in dreptu de a merge la urn'a de alegere; acum pre toti acesti'a se voru silí a-i satisfacé, cá celu putienu dela sarcini se nu remána inapoi'a concetatiuniloru loru. Acést'a mi se pare ca a fostu si ide'a aceloru membri románi din comunitate, carii 8 la numeru absentara din siedinti'a in carea s'a alesu comisiunea din cestiune.

Amu vedutu intre notitiile dšuariului Dvóstre ca faceti amintire de impregiurarea, ca románii din comunitate vorbescu limb'a loru propria. Este asia dupa cum o ati notatu. Dara pre sasi nici ca ia surprinsu acést'a, pentru ca afacerile cele dese comerciali ce le au ei cu románi, i au dedatu de multu la conversatiune románésca si asia potu sa dicu, ca in privinti'a acést'a domnesce armonia perfecta.

Protocolulu inca nu se duce si romanesc. Aici aru trebui sa vorbescu putienu in termini diplomatice, daru sciu ca dta esti satulu de ei — destulu atát'a, cá cátu de curendu se va face si acést'a.

Asiu mai avé unu objectu interesantu sa impartasiescu, objectu care privesce o afacere de scóle séu mai bine o provocare a inspectorelui districtuale (din partea statutului) de scóle, indreptata cátra comun'a Brasiovului, dara tempulu se apropia si eu fára de aceea nu me vedu datoriu a tienea rendu in óresi care paralela cu activintea unei corporatiuni oficiali, ci cá omu independente intrerupu si promitu ca atátu despre acést'a cátu si despre alte te voiu intretinea pre Dta si pre publiculu diuariului D-tale cu alta ocaziune.

Din dieces'a Caransebesiului in 2 Martiu 1870.

Necessitatea si lips'a unui abedariu elucratu si compusu dupa metodu legograficu si intuitivu corresponditoriu primei invetiaturi si instructiuni in cetire, pre carea se baséza edificulu celu grandiosu alu invetiaturei urmatórie, a fostu pâna acum'a in scólele poporale române unu defectu batatoriu la ochi, — si o dificultate neevitabila, carea a intimpinatú atátu pre invetiatoriu, — cátu si pre discipulii cei micuti si cu mintea inca debila.

Dara acestei necessitati si lipse absolute a correspondensu autorulu, Zachari'a B o i u, prin edarea si elucrarea abedariului seu, ce a aparutu in Sabiiu, in anii espirati, — si mai vertosu prin editiunea a sieplea, carea e cu totul prelucrata.

Acestu abedariu, in conferintiele invetiatorescu ale aniloru trecuti desbatendu-se cu tota seriozitate — cu totul ca are unu defectu fórt lacunosu si batatoriu la ochi, — totu-si s'a primitu de bunu spre a se introduce in scóle.

Defectulu abedariului, care nu putienu greutate causéza invetiatoriloru la instructiunea cetirei dupa metodu instructiunii, e acél'a: ca materi'a objectelor de instructiune, carea desvólta mai multu facultátile si ratiunea pruncului, — nu se afla in abedariu, ci in manualulu abedariului — care servece invetiatoriloru de indreptariu la abedariu. Inse acést'a n'are locu in manualulu respectivu, — ci in abedariu dupa cum in tóte abedariile straine — materi'a de privitu (Anschauungstoffe) e pusa.

Pentru aceea rogámu pre dlu autoru, se binevoiasca, materi'a de privitu din manualulu prememoratu, a strapune in abedariu la locul seu de locu dupa „bucátile de cetire si conversare;“ pentru ca icónele cu obiectele de instructiune dupa „Franz Hermann Prag. 1862 verlag von F. Tamsky“ se afla in tóte scólele si asiá materi'a carea tractéza despre aceste obiecte e absolutu de lipsa a se pune in abedariu, cáci esplicándu invetiatorulu si aretándu practice obiectele de pre icónele menite pentru instructiune e cu scopu ca materi'a de privitu totu de odata se o si cetésca cu elevii; si atunci

va avé invetiatorulu celu resultatu imbucuratoriu ca a cáscigatu trei folóse de odata; — i-a exercitatu in cetire mecanica si in scriere; si le-a desvóltatu judecat'a mintii.

Afara de abedariu, pentru a aretá incátu e posibilu greutatea ce intimpina atátu pre invetiatoriu cátu si pre elevi, — se mai receru la instructiunea cetirei inca unele aparate, absolutele trebuintie in scólele poporale romane; si aceste'a suntu tabelele de parete compuse dupa abedariu — precum se afla la germani si magiari etc.

Rogámu dara pre domnulu autoru Zachari'a Boiu sa binevoiasca cátu mai curendu a pune sub tipariu tabelele de parete compuse si intocmite dupa abedariulu seu, si adeca: partea cea dintáiu a abedariului, carea contine exercitiile in cetire, alfabetulu micu si mare si numele proprie pâna la bucatile de cetire si conversare; tabelele alfabetului bisericescu inse nu in róndu alfabeticu ci asia intocmita, — cá invetiatorulu cu usuratate sa póta aretá similitudinea ce este intre dóue litere.

Nutrimu firm'a sperantia ca domnulu autoru va nasuí a satisfacé acestei dorintie, care e in favórea si interesulu invetiatoriloru si a scóleloru, si acceptámu cá celu multu pâna in finea lunei lui Masalariu a. c. sa ese de sub tipariu, cá cu inceputulu anului sa le potemu introduce in scóle.

Unu invetiatoriu.

Monostoru in 1 Marte (in protopr. Timisiórei.)

Astadi dederamu unu tributú indreptatu cátra atótu potintele pentru sufletulu reposatulu septemviru Emanuilu G o j d u, ce ca románi lu datoramu acestui fiu credinciosu a bisericéi si natiunei sele române.

Poporulu nostru erá adunatu in numeru frumosu; dupa finirea s. liturghii sunetulu melodiosu a clopotelor din turnu dederu signalu despre inceperea servitiului funebralu. D. preotu Antoniu Teodorescu merse cu corulu vocalu la locul gatitu cu coliva, incependu-se servitiulu a se celebrá, cu cea mai cuviinciósa solenitate; in fine veteranulu preotu tienú o cuventare cátra poporu pre cátu dé potrivita pre atátu petrundietória de inimi, in care desfasura zelulu si iubirea demnului de pomenire barbatu ce au nutritu in inima cátra natiunea sea, doveditu cu lasamentulu testamentalu. — Intre altele dise: Cuvintele acestea ce in momentul din urma pre buciile reposatulu au sunatu „lasu natiunei mele române“ au intiparitu numele seu cu litere de aur in cartea natiunei, si l'au facutu nemuritoriu, sute de ani voru trece si fii natiunei nóstre indulciti de binefacerea lui nici cându voru uitá ai da tributulu ce i se cuvine si nu voru incetá a díce fiei tierán'a usióra si memori'a eterna. — Dupa acést'a corulu intóna cu in veci pomenirea lui, si se impartí coliv'a intre crestini, aci se poté observá pre faci'a fiesce-cárui crestinu cum se lupta condorerea cu sperantia cá dóue elemente, si ambele storciau din ochi cáte unu siru de lacrimi fierbinti, condolintia pentru ca amu pierdutu unu român sinceru si nobilu, sperantia pentru ca natiunea nóstra cea de seculu apasata si maltratata prin vitrig'a sórte, acum s'au intaritu spre nobilisarea floriloru sele de a-si cuprinde cu pasi repedi locul cei compete.

Credemu cum ca toti románi nostrii, petrunsi de simtimentulu acestei binefaceri nu voru lipsí a imitá condorerea sea.

Petru S i o c a t i u
Docinte.

Varietáti.

** (Resultatele statutului organicu in comun'a Goruia) credu ca ve voru face bucuria, deci le estragu din protocolulu siedintiei ce o tienú comitetulu la finea anului, sub presiedinti'a parintelui Stefanu Popovicu.

Averea bisericéi erá la finea lui 1868 in suma de 2471 fl. 94 cr. — In 1869 s'a adausu 489 fl. 79 cr., si s'a spesatu numai 168 fl. 52. cr. — Va se dica, astadi bisericu posiede 2793 fl. 21 cr. v. a.

Retacu lucrurile mai menunate pentru inzestrarea bisericéi si scólei, pentru infrumseliarea cimiteriului prin incunjurarea lui cu pruni la o distantia respectabila scl., — si trecu la otarile de capetenia:

Din islasulu comunalu s'a seperatu o parte, a careia venitu va compune unu fondu bisericescu,

pentru a cladí o bisericu nóua pre candu acést'a de acum nu se va mai poté folosí.

Salariulu invetiatorescu se urca la 300 fl. Dara pentru a nu lasa nici pretescu strainiloru d'a se amesteca in afacerile nóstre scolarie, s'a facutu inceputulu unei fundatiuni scolarie, menite a mári salariulu invetiatorescu. Acést'a fundatiune are patru isvóre de venitu, intre carí si arend'a crismaritului comunalu.

In fine insemnu ca acést'a comunitate straduitoria numera 230 de case. „Alb.“

** (Unu cardinalu de la Rom'a) este neconsolabilu pentru portarea rea a nepotulu seu. I-a datu svatu adese, ca sa se indrepte, séu se intre in capel'a de la Sixtin, unde va póte se cascege o suma enorma cu tonulu seu tenoru, „Nici odata“ respunse nepotulu. „Dar se scii, ca vei avé, o plata de 50,000 franci.“ „Ce se facu cu atátia bani?“ Dupa cáte-va díle, cardinalulu primi, ca óspe, pre unu negutiatoriu, care cerú man'a nepotulu pentru fiic'a lui. Cardinalulu vorbiá cu entusiasmu despre bunele insusiri ale nepotulu. Dar ce avere are? intrebá negutiatorulu. — Cátu venitu are, nu ve potu spune cu siguritate, inse atát'a sciu, ca are unu bonu, pentru care numai dílele trecute i promisera 50,000 franci.“ Se intielege ca...

** (Una institutiune remarcabilu.) In salulu D'anmor-Parva in districtulu Essex (Angli'a) esiste un'a institutiune, inca din secolulu XIII. Din interesele capitalulu institutiunei se cumpere in fia-care anu un'a costa de clisa (lardu) si alte de nutrementu, cari se dau cu mare pompa, dreptu remuneratiune, acelu sociu, care cu anu si un'a in urm'a casatoriei sele vine sa dechiare si sa jure, in consciintia curata, inaintea altarulu si in faci'a satulu intregu, ca in totu tempulu de cându este casatoritu nu s'a certatu cu nevést'a sea si nu-i pare reu, ca s'a insuratu. Inse in registrele anuale ale acelu satu nu s'a insemnatu in totu tempulu, de cându datéza acést'a institutiune, decátu numai trei casuri. — Una buna dovéda, ca nu este lucru usioru a o scote la cale cu femeile, fára cértá. Cine e vinovatu?

** (Testamentulu unui advocatu.) Unu advocatu a lasatu nebuniloru tóta averea s'a. Caus'a pentru care face acést'a erá notata in testamentu in modulu urmatoriu: „Lasu tota cyerea mea nebuniloru, cari o voru intrebuintia dupa placerea loru; acést'a din punctu de vedere alu dreptátiei, pentru ca ei santu sorgintea averei mele.“ (d. Merc.)

Edictu.

An'a I o s i f u A l d e a din Chirperu, scaunulu Noerichului, carea de doi ani cu necredintia parasí pre legiuitulu seu barbatu Georgiu L e a v u din Bruiu, scaunulu Cincului mare, se provóca prin acést'a, cá in terminu de unu anu, dela datulu de facia, séu in persóna séu prin vre-unu reprezentante legalu, negresitu sa se infatiosiede naintea subscrisului foru matrimonialu spre a responde la actiunea barbatulu seu, cáci la din contra si in absenti'a ei se voru decide cele prescise de canóne.

S a b i i u in 18 Februaru 1870.

Scaunulu protopopescu ortod. alu Noerichului, cá foru matrimonialu.

(14—2)

Concursu.

Pentru postulu de vice-notariu comunalu de-venitu vacantu se escrie prin acést'a concursu.

Doritorii de a ocupá acestu postu voru avé a documentá cualificatiunea precum si portarea loru prin testimoniu autenticu celu multu pâna in 20 Martiu 1870 c. n.

Salariulu pentru unu individu cu studii gimnasiale e 300 fl. v. a. pentru unulu cu studii juridice e 400 fl. v. a.

Resinari, 7 Martiu 1870.

Oficiulu opidanu.

(13—3)

Bars'a de Vien'a.

Din 7/19 Martiu 1870.

Metalicele 5%	61 50	Act. de creditu	288 80
Imprumut. nat. 5%	71 40	Argintulu	121 40
Actiile de banca	725	Galbinulu	5 87